UYGULAMA VE TEORİ BAĞLAMINDA SOSYAL HİZMETTE ÇAĞDAŞ YAKLAŞIMLAR

Editör

Doç. Dr. Serhat TEK

Vizetek
Yayıncılık

UYGULAMA VE TEORİ BAĞLAMINDA SOSYAL HİZMETTE ÇAĞDAŞ YAKLAŞIMLAR

Editör

Doç. Dr. Serhat TEK

Yazarlar

Gamze YÜKSEL - Hikmet Zeki KAPCI - Osman Murat ÇETİN
Ömer Faruk CANTEKİN - Uğur ATALAR - Yasemin GÜLER - Yelda YILMAZ

E-ISBN: 978-625-382-560-7
DOI: 10.54637/vizetek.9786253825607

Copyright © Vizetek
Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.
Bu kitap, elektronik (e-kitap) formatlarında yayımlanmaktadır.
Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.

Yayın Tasarımcısı / Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI
Kapak Tasarımı ve Mizanpaj: Ahmet TUNÇDEMİR
Baskı: Ankara | Ekim, 2026

Materyal Türü: Elektronik Kitap (Çevrim içi / Web tabanlı)
Elektronik Yayın Formatı: PDF
Elektronik Yayın Tipi: Adobe Ebook Reader

Vizetek
Yayıncılık

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA
Tel.: (0312) 482 00 11
Web: www.vizetek.com.tr
E-mail: vizetekyayincilik@gmail.com
Yayıncı Sertifika No: 41575

ÖN SÖZ

Editörden

Değerli okuyucular,

Sosyal hizmet, bireylerin yaşadıkları güçlükleri içinde bulundukları toplumsal koşullarla birlikte değerlendiren; insan haklarını, sosyal adaleti ve insan onurunu mesleki çalışmalarının merkezinde tutan bir disiplindir. Sosyal sorunların değişen görünümü, hizmetlere duyulan ihtiyacın çeşitlenmesi ve kurumsal sorumlulukların genişlemesi, sosyal hizmetin farklı çalışma alanlarının birlikte düşünülmesini gerekli kılmaktadır. Bu kitap, afetlerden ailelerle çalışmaya, psikososyal destekten bağımlılığa ve çocuk koruma hizmetlerinin tarihsel gelişimine uzanan uygulama ve teori bağlamında sosyal hizmette çağdaş yaklaşımları ele alınan beş bölümü bir araya getirmektedir.

Kitabın ilk bölümünde afetlerde sosyal hizmet ele alınmaktadır. Afetlerin toplumsal eşitsizliklerle ilişkisi, sosyal kırılganlık ve toplumsal dirençlilik kavramları üzerinden değerlendirilirken sosyal hizmetin afet öncesinde, sırasında ve sonrasında üstlendiği roller tartışılmaktadır. Bölüm, afetlerden etkilenen birey ve toplulukların desteklenmesinin yanı sıra risklerin azaltılması ve toplumsal kapasitenin güçlendirilmesi bakımından da sosyal hizmetin sorumluluklarına dikkat çekmektedir.

İkinci bölümde, ailelere yönelik sosyal hizmet uygulamaları sözleşmeci hukuk nosyonu çerçevesinde incelenmektedir. Aile yaşamını şekillendiren kültürel örüntüler ile hukuki düzenlemeler arasındaki ilişkiyi ele alan bölüm, ailelerin farklılaşan yaşam deneyimlerinin ve kendi ilişkileri içinde geliştirdikleri anlamların mesleki uygulamalarda dikkate alınmasını tartışmaktadır. Bu yaklaşım, ailelerle çalışmada kültürel yetkinliğin ve bağlama duyarlı bir mesleki anlayışın önemini ortaya koymaktadır.

Üçüncü bölümde bağımlılık, çok boyutlu bir olgu olarak bütüncül bir bakış açısıyla incelenmektedir. Bağımlılığın gelişiminde rol oynayan risk etkenleri ve koruyucu unsurların yanı sıra farklı bağımlılık türleri ve bunların bireysel, ailesel ve toplumsal sonuçları ele alınmaktadır. Koruyucu ve önleyici yaklaşımlara da yer veren bölüm, bağımlılıkla mücadelede farklı disiplinlerin ve hizmet alanlarının birlikte çalışmasına duyulan ihtiyacı vurgulamaktadır.

Dördüncü bölümde, 1950–1985 dönemindeki UNICEF–Türkiye iş birliği ve çocuk koruma hizmetlerinin dönüşümü tarihsel bir perspektifle değerlendirilmektedir. Sağlık, beslenme, sosyal hizmetler ve insani yardım alanlarındaki çalışmalar üzerinden uluslararası iş birliğinin hizmetlerin gelişimindeki yeri incelenmektedir. Bölüm, çocuk refahına yönelik hizmetlerin kurumsallaşmasını anlamak açısından geçmiş deneyimlerin ve hukuki düzenlemelerin önemine dikkat çekmektedir.

Beşinci bölümde ise, psikososyal destekte sosyal politika ve kurumsal yapıların rolüne odaklanılmaktadır. Bireylerin psikososyal iyi oluşu ile sosyal koruma sistemleri arasındaki ilişki ele alınırken kamu kurumlarının, yerel yönetimlerin ve sivil toplumun hizmet sunumundaki sorumlulukları değerlendirilmektedir. Bölüm, psikososyal desteğin sürekliliği ve erişilebilirliği açısından kurumsal koordinasyonun ve sosyal politika düzenlemelerinin taşıdığı önemi görünür kılmaktadır.

Farklı konulara odaklanan bu çalışmaların ortak noktasını, bireylerin, ailelerin, grupların, toplulukların ve toplumların ihtiyaçları ile bu ihtiyaçlara yanıt veren kurumsal yapılar arasındaki ilişki oluşturmaktadır. Kitabın araştırmacılara, sosyal hizmet öğrencilerine ve uygulayıcılara farklı çalışma alanları arasında bağlantılar kurabilecekleri bir okuma sunmasını; yeni araştırmalara ve mesleki tartışmalara katkı sağlamasını diliyorum.

Bu kitabı; öğretmenliği bilgi aktarmanın ötesinde, her çocuğun onurunu, umudunu ve geleceğini gözetme sorumluluğu olarak yaşayan; dağ tepe demeden Anadolu'nun her köşesine ulaşan ve küçücük yüreklere dokunarak daha adil bir yaşamın kapısını aralayan, başta birkaç ay önce kaybettiğim Kıymetli Babam Öğretmen Sacit TEK olmak üzere, sosyal hizmetin insana ve topluma duyduğu sorumluluğu eğitimle buluşturan tüm öğretmenlere ithaf ediyorum.

Bilgi ve emekleriyle kitaba katkı sunan bütün bölüm yazarlarına ve kitabın yayıma hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür ederim.

Doç. Dr. Serhat TEK
Editör

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

Afetlerde Sosyal Hizmet 1

Gamze YÜKSEL

2. BÖLÜM

Ailelere Yönelik Sosyal Hizmet Uygulamalarında Sözleşmeci Hukuk Nosyonu 17

Uğur ATALAR

3. BÖLÜM

Çok Boyutlu Bir Olgu Olarak Bağımlılığa Bütüncül Bakış 36

Yasemin GÜLER

Yelda YILMAZ

4. BÖLÜM

1950–1985 Döneminde UNICEF-Türkiye İş Birliği ve
Çocuk Koruma Hizmetlerinin Dönüşümü 60

Hikmet Zeki KAPCI

5. BÖLÜM

Psikososyal Destekte Sosyal Politika ve Kurumsal Yapıların Rolü..... 86

Ömer Faruk CANTEKİN

Osman Murat ÇETİN